

**PLAN mot diskriminering,
trakasserier och kränkande
behandling, samt likabehandlingsplan**

Hattens förskola

City förskolor 2016-2017

Grunduppgifter

Verksamhetsform som omfattas av planen

Förskola

Ansvariga för planen

Förskolechefen, *Catherine Molander*, har det övergripande ansvaret för att likabehandlingsarbetet aktivt bedrivs, utvärderas och utvecklas på förskolorna. Enhetens utvecklingspedagog, *Linda Åberg Tell*, och förskolans värdegrundsgrupp, *Malin Skotte* och *Emelie Wallin*, har särskilt ansvar att utveckla och involvera övrig personal på förskolan i arbetet och utvärderingen på gemensamma forum. All personal ansvarar för att likabehandlingsplanen är levande på förskolan och aktivt värna om allas lika värde.

Planen gäller från

2016-08-01

Planen gäller till

2017-07-31

Vår vision

- På Hattens förskola arbetar vi för att barnen ska känna delaktighet, tillhörighet och glädje.
- På Hattens förskola utgår vi från det kompetenta barnet i lek och lärande processer.

Hattens förskola

Lagar och regler

DO har tillsyn över diskrimineringslagen och Barn- och Elevombudet vid skolinspektionen har tillsyn över den del i skollagen som rör kränkande behandling.

(Lika rättigheter i förskolan – handledning s. 60-61)

Utdrag ur FN:s barnkonvention

Artikel 2: Alla barn har lika värde och lika rättigheter. Inget barn ska diskrimineras. Det innebär bland annat att barn inte får diskrimineras på grund av exempelvis härkomst, funktionsnedsättning eller religion. Vidare får barn inte diskrimineras i förhållande till vuxna eller andra barn.

Artikel 3: Barnets bästa ska komma i främsta rummet, i alla situationer där åtgärderna på något vis påverkar barn. Det gäller till exempel barnets utbildning, välfärd och hälsa.

Artikel 6: Handlar om att skapa en miljö för barnet som ger bästa tänkbara möjligheter till överlevnad och utveckling.

Artikel 12: Handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller barnet.

Artikel 19: Alla barn har rätt att skyddas mot fysiskt och psykiskt våld, utnyttjande och vanvård när de är i föräldrars, andra vårdnadshavares eller annan persons vård. Samhället ska ha olika sociala program för att ge barnet och den som har hand om barnets stöd, liksom på andra sätt arbeta förebyggande.

Artikel 28: Alla länder som skrivit under barnkonventionen ska verka för ordning i skolan, utan att kränka barns och elevers värdighet.

Regelverk

Bestämmelser i **Skollagen (2010:800)** och **Diskrimineringslagen (2008:567)** ställer krav på att varje verksamhet som omfattas av lagen bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter och möjligheter och för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Detta arbete ska återspeglas i en plan mot diskriminering och kränkande behandling som årligen skall upprättas i verksamheten. I planen ska framgå hur arbetet för att främja likabehandling genomförs, hur arbetet med för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling genomförs och rutiner för det åtgärdande arbetet.

Delaktighet – barn, vårdnadshavare och personal

Barnens delaktighet

Varje år intervjuas barnen 3-6 år för att höra hur de upplever tryggheten på förskolan. Barnen är delaktiga i samtal utifrån situationer som sker i den dagliga verksamheten. Vi pratar om likabehandlingsplanen tillsammans med barnen.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare ges möjlighet att påverka och vara delaktiga i olika forum som informations- och samtalsforum, den dagliga kontakten och genom en årlig enkätundersökning om likabehandlingsplanen. Likabehandlingsplanen finns att läsa på förskolans hemsida <http://www.norrkoping.se/skola-forskola/forskola/kommunal-forskola/hatten/> samt finns tillgänglig på varje avdelning på förskolan.

Personalens delaktighet

Förskolechef och ansvarig i värdegrundsgrupp ansvarar för att ny personal introduceras i likabehandlingsplanen och värdegrundsarbetet i enheten. Värdegrunden och likabehandlingsarbetet diskuteras kontinuerligt på förskolans gemensamma forum, arbetsplatsträffar och kompetensutvecklingsdagar.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

- Intervjuer med barnen under vårterminen (bilaga 1).
- Enkät till vårdnadshavare i samband med utvecklingssamtal (bilaga 2).
- Anmälan gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (bilaga 3)
- Reflektioner i arbetslaget varje vecka utifrån observationer i verksamheten (bilaga 4).

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning och sexuell läggning.

Hur barn och vårdnadshavare har involverats i kartläggningen

Barn kommer att intervjuas under vårterminen 2016. Vårdnadshavare kommer under utvecklingssamtalen att delges informationen från intervjuerna. Vårdnadshavarna ges möjlighet att delta i enkät (bilaga 2).

Hur personalen har involverats i kartläggningen

All personal deltar i kartläggningen och analysen. Personalen diskuterar observationer och förhållningssätt på förskolans gemensamma forum.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Barnintervjuer, enkäter till vårdnadshavare samt diskussioner i arbetslag.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Barn, vårdnadshavare och pedagoger.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Enkäterna till vårdnadshavare besvarades av 7 familjer, varav 2 familjer har flera barn på förskolan. På frågan *"Har du fått information om likabehandlingsplanen?"* svarade 3 familjer ja och 4 svarade nej. På frågan *"Vet du var den finns tillgänglig för dig att läsa?"* svarade 3 ja och 4 nej. Familjerna besvarade även frågan om *"vilket diskrimineringsgrundande område som förskolan behöver jobba mer med?"*. Områden som de vill att förskolan ska arbeta mer med är säkerhetställa att alla i personalen, inklusive vikarier, känner till och arbetar enligt likabehandlingsplanen. Andra områden är normer och demokrati, genus, allas lika värde samt barnens rättigheter. Familjerna lyfter också säkerheten, att ha överblick över barnen och förhindra bråk. 4 familjer svarade att förskolan redan har ett bra pågående arbetssätt. Under övriga funderingar och frågor har en familj funderingar hur vi kan bemöta nyanlända familjer, finns det möjlighet att ge information på flera språk för att kunna ge ökade förutsättningar för delaktighet i och förståelse för förskola och samhälle. En familj anser att det är upp till vårdnadshavarna att själva ta del av vad som står i likabehandlingsplanen.

Barnintervjuerna besvarades av 42 barn i åldrarna 3-6 år. Vi ville, genom intervjuerna, ta reda på om barnen tycker om att vara på förskolan samt om de känner delaktighet, tillhörighet och glädje. 38 barn svarade ja på frågan *"Tycker du om att vara på förskolan?"*, 1 svarade nej och 3 svarade ja och nej. Vad barnen vill göra på förskolan varierade men de flesta kunde sätta ord på sina intressen. Många nämner att de vill bygga, motoriska aktiviteter som dansa, spela fotboll eller cykla, skapande aktiviteter samt leka och ha roligt. I stort sett alla barn upplevde att de *får* göra det de *vill* göra. Barnen berättar i intervjuerna att de utvecklat sin skriftspråkliga- (läsa, lyssna på sagor, bokstavera), matematiska- (siffror, former), skapande- (klippa, rita, måla) motoriska- (balansera, kullerbyttor), sociala- (leka, snäll mot kompisar, inte slåss m.m) förmåga. Alla barnen utom 2, som svarade ingen, svarade att de har någon att

Hattens förskola

leka med. Förvisso svarade ett barn sitt syskon och föräldrar och ett annat barn nämnde en pedagog som sin bästa vän. Barnen hade strategier för att komma med i pågående lekar. De flesta ber om lov eller kliver helt enkelt in i leken och tar/tilldelas en roll, alternativt leker någonting helt annat. Barnen ansåg själva att de låter andra barn komma in i pågående lekar, 1 barn svarade dock att hen inte låter det andra barnet få vara med. Barnen kände att de blir ledsna/arga när någon slår dem eller att de gör sig illa på annat sätt, när någon retar eller stör dem eller när de inte får vara med. Någon svarar att hen blir arg när hen har fel och ett annat barn svarar att denne blir arg när någon vuxen blir arg på hen. Ett barn säger att hen blir ledsen när hen längtar efter mamma. Några svarar att de inte blir ledsna eller arga. De beskriver strategier för att hantera situationerna; säga ”stopp”, gå till en vuxen alternativt går ifrån situationen. Någon säger förlåt och några vill ha kram. Barnen berättar att de blir glada när de träffar någon de tycker om och av att någon gör/säger snälla saker till dem. Barnen blir glada över att få göra sådant som de tycker om. Barnen svarar att de är rädda för våld,(bli slagna, fasthållna m.m), vara själva (ensam hemma, mörker, sova), läskiga filmer eller spindlar. När de är rädda går eller ropar/ säger de till en vuxen. Någon svarar att hen slås och det barn som anger att det är rädd för läskiga filmer förklarar att denne byter kanal. Många av barnen svarar på frågorna om vad de gör när de är ledsna, arga eller glada genom att beskriva hur de fysiskt reagerar så som gråter, skriker eller skrattar. I intervjugruppen är det 2 barn som tillhör den yngre ålderskategorin som nästan genomgående inte svarar på intervjuarens frågor.

Även pedagogerna utvärderade likabehandlingsplanen. Pedagogerna upplever att de behöver arbeta mer med värdegrundsfrågor. De känner också att de behöver se över rutinerna kring kränkningar; utreda, åtgärda och följa upp, samt hitta metoder för att förenkla rapporteringen av dessa. De behöver få kunskap om hur blanketter fylls i för att anmälningar ska bli rätt ifyllda och i syfte att underlätta att det blir gjort för att synliggöra om det förekommer kränkningar i verksamheten. Pedagogerna utvecklar fortlöpande lärmiljöerna för att stötta och stimulera barnens utveckling och lärande. De är närvarande med barnen, uppmärksammar varje barn varje dag. Lärmiljöerna är tillgängliga och tillåtande för alla barn. Arbetet med att förhindra diskriminering i lärmiljöerna handlar om pedagogens medvetna förhållningssätt. Pedagogerna lyfter under deras veckoreflektioner och i andra former av möten situationer som händer i verksamheten för att förebygga och följa upp situationer i syfte att skapa trygghet och tillit hos barnen. På så sätt önskar pedagogerna medvetandegöra vad som händer för att undvika att förhållanden uppstår där barn far illa och anmälan krävs. Pedagogerna upplever att

Hattens förskola

många barn har utvecklat strategier för att hantera konflikter som att säga stopp eller gå till en vuxen.

Hattens förskola

→ www.norrkoping.se

Främjande insatser

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och respekten för allas lika värde.

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, kön, sexuell läggning, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Mål och insats

Mål:

Vi ska främja ett demokratiskt arbetssätt, alla ska känna sig trygga och få möjligheter att växa och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar.

Insats:

All ny personal ska introduceras i likabehandlingsplanen och läroplanen, vi ska under året utveckla bra och fungerande rutiner som leder till att ny personal har kunskap om likabehandlingsplanen, läroplanen och hur vi praktiserar den. Personalgruppen kommer att kontinuerligt diskutera värdegrundsfrågor under veckoreflektioner, apt-träffar och i andra forum. Personalen ska utveckla former för att få ut information till vårdnadshavare för att skapa delaktighet i förskolans verksamhet. Personalen för samtal med barnen om hur man är en god kamrat och att det råder nolltolerans mot kränkningar. Vi arbetar inkluderande och är närvarande i barnens samspel. Vi arbetar medvetet och aktivt för ökad hänsyn, respekt och tolerans mellan barnen. Det gör vi genom exempelvis rollspel, litteratur och uppföljande diskussioner.

Ansvarig

All personal på Hattens förskola.

Förebyggande åtgärder

Syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, kön, sexuell läggning, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Mål och åtgärd

Mål:

Att skapa ett förhållningssätt där alla barn på förskolan är alla pedagogers ansvar. Barn och vårdnadshavare ska ges möjlighet att känna sig trygga med alla pedagoger. Barn ska känna sig trygga med andra barn på förskolan.

Åtgärd:

Vi ska arbeta med ett värdegrundstema med fokus på ordet tillsammans. Vi ska arbeta med värdegrundsfrågor i olika forum som bidrar till samsyn och samarbete mellan avdelningarna. Vi ska se över rutinerna kring anmälan gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling; utreda, åtgärda och följa upp, samt hitta metoder för att förenkla rapporteringen av dessa. Vi ska införskaffa oss kunskap om hur blanketter fylls i för att anmälningar ska bli rätt ifyllda. Personalen är nära barnen i deras aktiviteter för att lyssna och observera barnens interaktion med varandra. Personalen håller god uppsikt över alla platser där barn leker inom- och utomhus.

Våra rutiner när vi får kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Policy

Vi har nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i vår förskola, vilket betyder att vi reagerar på och utreder samt, vid behov, åtgärdar varje form av kränkning.

Rutiner för att utreda och åtgärda om barn diskrimineras, trakasseras eller kränks av andra barn

Om ett barn blivit utsatt för någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ligger i första skedet ansvaret på närvarande pedagoger, som samlar information om vad som hänt och samtalar skyndsamt med den som blivit utsatt och den som utfört kränkningen samt dokumenterar i en anmälan gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och för sedan ärendet vidare till förskolechef. Pedagog ansvarar för att delge information till berörda vårdnadshavare och till berörda pedagoger. Kartläggningen och åtgärderna följs, vid behov, upp inom två veckor. Förskolechef ansvarar för beslut om vidare utredning ska göras eller inte, att dokumentationen arkiveras samt skickar anmälan till huvudman.

Rutiner för att utreda och åtgärda om barn diskrimineras, trakasseras eller kränks av personal

Om ett barn utsätts för någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkning av förskolans personal skrivs en anmälan gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling av närvarande pedagog eller av den personal som blivit informerad av exempelvis vårdnadshavare och lämnar rapport till förskolechef. Förskolechef ansvarar sedan för utredning och uppföljning. Förskolechef kontaktar verksamhetschef och personalkontoret. Utredningen dokumenteras och anmälan skickas till huvudman.

Personal som barn och vårdnadshavare kan vända sig till

Barn kan vända sig till all personal på Hatten.

Vårdnadshavare vänder sig till ordinarie personal på avdelningen där barnet är placerat eller

Hattens förskola

till förskolechef. Det finns även möjlighet att vända sig till kommunens barn och elevombud för råd och stöd.

Hattens förskola

→ www.norrkoping.se

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper.

Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller

Hattens förskola

liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter.
[trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Hattens förskola

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av

Hattens förskola

diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storsyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]

Barnintervju

Barnets avdelning och ålder:

.....
.....

Tycker du om att vara på förskolan?

.....
.....

Vad vill du göra på förskolan? Får du göra det?

.....
.....

Vad har du lärt dig på förskolan?

.....
.....

Vem leker du med?

.....
.....

Om du vill leka med några som redan leker med varandra, hur gör du då?

.....
.....

Om du redan leker med en kompis och det kommer ett annat barn och vill vara med, hur gör du då?

.....
.....

Hattens förskola

När blir du ledsen? Vad gör du då?

.....
.....

När blir du arg? Vad gör du då?

.....
.....

När blir du glad? Vad gör du då?

.....
.....

När blir du rädd? Vad gör du då?

.....
.....

Enkät till vårdnadshavare

För att vi ska kunna utvärdera och revidera vår likabehandlingsplan behöver vi er hjälp. Var vänlig och svara på de här frågorna. Tack för hjälpen.

Har du fått information om likabehandlingsplanen?

- JA
- NEJ

Vet du var den finns tillgänglig för dig att läsa?

- JA
- NEJ

Vad inom detta område (vilket handlar om normer, värden, hur man är mot varandra, kränkningar och diskriminering) anser du att förskolan bör titta närmare på/jobba mer med?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Övriga funderingar och frågor

Bilaga 3

Ankomstdatum:

Avslutat datum:

UBK Diarienr:

ANMÄLAN GÄLLANDE DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Först till rektor/förskolechef/fritidsgårdschef som skickar till huvudman.

Enhet/disrienummer:	Grupp/klass/verksamhet
Beträffandes namn:	Personnummer
Ansvarig personal:	Datum för händelse

Beskrivning av händelse

Åtgärder

Bedömning efter inledande utredning och åtgärder

Vårdnadshavare kontaktad

Uppgiftslämnare

Datum

Anmälan skrivs digitalt, blankett och mer information finns på
https://internatjanster.norrkoping.se/FileStorageArea/Blanketter/36/SlutrevUK_3.pdf.

Veckoreflektion med arbetslag

- Vad har barnen haft i fokus under veckan?** Vad återkommer barnen till?
Undersöker, frågar, är intresserade av.
- Hur använder barnen miljö och material?** Hur utmanar miljö och material barnets fantasi och kreativitet, hur bidrar miljön till att barnen övar självständighet och att hjälpa varandra, vilka val gör barnen? Vilka samspel ser vi i olika miljöer?
- Engagemang och utrymme bland barnen utifrån diskrimineringsgrunderna** (kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder) Vad händer i olika situationer/gruppkonstellationer (ex samling, projekt, lärmiljöer inne/ute) finns förutsättningar för allas delaktighet och inflytande, vad har vi sett? Hört?
- Vilket lärande pågår?** Vad är det barnen undersöker, försöker förstå?
- Vilka frågor väcks hos oss pedagoger?** Vad blir vi nyfikna på?
- Vilken dokumentation gör vi utifrån detta?** Syfte med dokumentationen? Använda Processvägg/specifik lärmiljö? Urval. Vilka bilder och vilka reflektioner ska synliggöras? Enskilda barnetslärande? Använda dokumentationen inför utvecklingssamtal?
- Vad tar vi med in i nästa veckas verksamhet?** Hur går vi vidare? Utmaningar?
Vilka behov ser vi? Nya observationer? Planering.
- Koppling till mål i läroplanen**

Hattens förskola

Checklista normkritik – bemötande och undervisning

- Benämna alla barn med deras namn, undvik ord som tjejer och killar
- Ha alltid ett syfte och mål med varje aktivitet klart för dig: Varför gör vi detta? Vad är budskapet? Kan alla vara med?
- Förutsätt inte att det finns ett enhetligt vi i barngruppen eller personalgruppen. Prata därför inte i termer av ”vi” och ”dom”. Prata istället om olika individer med olika bakgrund, religion, familj osv.
- Förutsätt att den du talar om finns i rummet – det hjälper dig att prata inkluderande och att undvika ”vi och dom” exempel.
- Olika – lika- Använd ordet olika ofta så blir det en självklarhet. Bekräfta att vi är olika på utsidan och lever våra liv olika men på insidan är vi alla lika – vi har alla känslor och blir ledsna om vi hamnar utanför oavsett om det beror på glasögon, kön, hårfärg, sexualitet, modersmål osv.
- Problematisera normen och de begränsningar den leder till istället för att titta på det som avviker från normen – vilka fördelar ger normen?
- Tänk på att inte befästa normer och föreställningar. Istället för att prata om t.ex. killar och tjejer är kan du prata om förväntningar på och föreställningar om tjejer och killar.
- Låt alla komma till tals, ett jämt fördelat talutrymme är av största vikt och ett tecken på att du som pedagog tycker att alla är lika intressanta.
- Fundera hur du hanterar att barn, vårdnadshavare och kollegor har olika funktionsförmåga, olika sociala och ekonomiska förhållanden
- Ta reda på vilka ord och uttryck du använder, men även vad du inte säger och inte gör! Vilka normer förmedlar du?
- Att ha högt till tak är inte detsamma som att acceptera att personer eller grupper kränks. Agera alltid! Säg ifrån! Tänk på att det är du som sätter normen.
- I teater, lekar och rollspel är det bra om killar får spela tjejer och tvärtom. Detta leder till större genusöverskridande igenkänning och mindre stereotipa berättelser om könen (men undvik detta om gruppen tenderar att enbart göra förlöjligande tolkningar).

Hämtad men med några förändringar från

http://www.jamstallt.se/docs/checklista_normkritik_skola.pdf

Hattens förskola

Hattens förskola

→ www.norrkoping.se

